

Elżbieta Matyaszevska, historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych. W latach 1985-1990 członkini ogólnopolskiego zespołu badawczego przy Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, prowadzącego badania nad polskim życiem artystycznym drugiej połowy XIX wieku, w ramach programu węzłowego *Polska kultura narodowa, jej percepcje i tendencje*. W 1991-1993 sekretarz naukowy zespołu przy Instytucie Sztuki PAN, przygotowującego katalog dzieł malarskich Jana Matejki w związku z rocznicami 150-lecia urodzin i 100-lecia śmierci artysty - dwutomowa publikacja, do której napisała też kilkadziesiąt haseł katalogowych, została wydana w 1993 roku pod tytułem *Matejko. Obrazy olejne. Katalog*. W latach 1992-

2001 współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków (m.in. „Przegląd Akademicki”, „Dziennik Wschodni”, „Akcent”, „Wnętrze Twojego Domu”, „Dobre Wnętrze”, „Zabytki-Heritage”), publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego.

Elżbieta Matyaszevska od lat utrzymuje aktywny kontakt z Instytutem Historii Sztuki KUL, uczestnicząc w organizowanych sesjach naukowych oraz działalności kulturalno-naukowej na rzecz miasta Lublin. W roku 2008 koordynowała prace mające na celu zorganizowanie przy Instytucie Historii Sztuki KUL zajęć z historii sztuki dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, z którym współpracuje jako wykładowca. Wykłada również dla członków UTW w Tomaszowie Lubelskim i Świdniku. Od roku 2011 prowadzi współpracę z Filharmonią Lubelską w ramach Akademii Muzyki i Plastyki (oferta skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu), przygotowując prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne. Ponadto, w ramach działalności dydaktycznej, prowadziła zajęcia obejmujące najważniejsze zjawiska z dziejów sztuki nowoczesnej i najnowszej, zarówno polskiej, jak i powszechnej w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, wykłady o sztukach pięknych dla członków Uniwersytetu Otwartego KUL, a także zajęcia specjalizacyjne na Studiach Podyplomowych przy Instytucie Historii Sztuki KUL. W ostatnich latach pracowała w Instytucie Leksykografii KUL na stanowisku adiunkta, prowadząc dział sztuki religijnej i redagując hasła z tego zakresu tematycznego do *Encyklopedii Katolickiej*. Należy do Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką książki „*Wierzę w cuda nie od dziś*”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007) oraz kilkunastu publikacji naukowych i popularnonaukowych w zakresie ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego, a także wielu haseł z dziedziny historii sztuki zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*.

60 lat LSM

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej LSM

Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską
GALERIA ARCYDZIEŁ
***Malarze polskiej wsi
i chłopskiej niedoli***

Malarze polskiej wsi i chłopskiej niedoli

Okolo połowy XIX wieku w sztuce polskiej daje się wyraźnie wyodrębnić całkiem nowa tendencja, próbująca zerwać z panującym dotychczas, klasycyzującym nurtem malarstwa idealistyczno-rodzajowego i zmuszająca artystów do poszukiwań bardziej realnego obrazowania natury. Odchodzenie od wcześniejszej konwencji na rzecz mocniej akcentowanego realizmu związane było między innymi z coraz bardziej popularną pracą artystów w plenerze, a co za tym idzie - bezpośrednią obserwacją natury i jej zmiennego charakteru. Owe zmiany, rejestrowane na płótnach, otwierały nowe możliwości nie tylko w sferze technik malarskich, ale też w podejmowanej przez artystów tematyce. Idealistyczny, nieco romantyczny w swym nastroju obraz salonów, wypełnionych postaciami w strojnych toaletach czy nierealna historyczna anegdota zaczęły być wypierane przez kompozycje o tematyce wiejskiej, z charakterystyczną dlań prostotą motywów, ograniczoną kolorystyką oraz pewną surowością przedstawianych form.

Do grona malarzy, podejmujących nowe tematy uwypuklające dążenie do pełnego realizmu w odtwarzanej na płótnach rzeczywistości, należeli przede wszystkim członkowie tzw. warszawskiej „cyganerii” malarskiej. Ta nieformalna struktura artystyczna skupiała młodych absolwentów Szkoły Sztuk Pięknych, którzy zaczęli uważać siebie za prekursorów prawdziwie rodzimej sztuki, czerpiącej inspirację z życia polskiej wsi i takiegoż pejzażu. Za „spiritus

movens” tej grupy entuzjastów uchodził Marcin Olszyński, warszawski malarz, fotograf i publicysta, który wraz z młodymi malarzami urządzał „podróże piechotne”, czyli piesze wędrówki po kraju w celu poznawania i dokumentowania tego wszystkiego, co proponowała polska prowincja – od rozległych pól z malowniczo rozrzuconymi chatami, po ukwiecone łąki z rysującymi się w dali kopułkami wiejskich kościołów. W obszarze ich zainteresowań znalazło się też codzienne życie tych, którzy zamieszkiwali te pozornie urokliwe wioseczki i małomiasteczkowe osady. I wówczas głównym motywem stawały się nędzne, piaszczyste poletka z pracującymi nań bosonogimi wieśniakami, rozległe nieużytki ze stadami bydła lub gęsi, pilnowanymi przez biednie odzianych pastuszków, bądź ciemne izdebki, pełne domowych zwierząt i bawiących się wśród nich dzieci. Artyści starali się więc pokazać w swych dziełach prawdziwe życie ówczesnej wsi, gdzie nędza, praca ponad siły i choroby stanowiły kwintesencję smutnej doli większości mieszkańców krytych strzechą chat.

Tzw. grupę Marcina Olszyńskiego tworzyli między innymi: Wojciech Gerson, Franciszek Kostrzewski, Henryk Pillati, Alfred Schouppe, Józef Brodowski, Juliusz Kossak, Józef Szermentowski. Każdy z tych artystów zapisał na swym twórczym koncie jakąś „podróż piechotną”, pozostawiając potomnym jej malarski, niepowtarzalny zapis.

Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszewską

GALERIA ARCYDZIEŁ

Malarze polskiej wsi i chłopskiej niedoli

Spotkanie odbędzie się

w czwartek 16 lutego 2017 r. o godz. 18.00

w sali widowiskowej Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny